

Дар Вазорати адлияи
Ҷумҳурии Тоҷикистон
таҳти №961 аз 04.01. с.2019
“ба қайд гирифта шудааст”

Бо қарори Раёсати
Бонки миллии Тоҷикистон
таҳти № 160 аз 30. 11. 2018
“тасдиқ шудааст”

Дастурамали №236

“Дар бораи захираҳои ҳатмии ташкилотҳои қарзии исломӣ аз рӯи амонат ё пасандозҳои исломӣ ва уҳдадориҳои дигари ба онҳо монанд”

Дастурамал «Дар бораи захираҳои ҳатмии ташкилотҳои қарзии исломӣ аз рӯи амонат ё пасандозҳои исломӣ ва уҳдадориҳои дигари ба онҳо монанд» (минбаъд-Дастурамал) тибқи моддаи 17 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон» таҳия шуда, тартиби ташкил намудани захираҳои ҳатмии ташкилотҳои қарзии исломиро аз рӯи амонат ё пасандозҳои исломӣ ва уҳдадориҳои ба онҳо монанд (амонатҳои пулӣ) (минбаъд – захираҳои ҳатмӣ), ки дар Бонки миллии Тоҷикистон нигоҳ дошта мешаванд, муқаррар менамояд.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1. Захираҳои ҳатмӣ яке аз воситаҳои асосии амалӣ гардонидани сиёсати пулию қарзии Бонки миллии Тоҷикистон ба ҳисоб рафта, механизми танзими пардохтпазирии умумии низоми бонкиро, ки барои назорати унсурҳои пулӣ истифода мешавад, ифода мекунад. Талабот оид ба захираҳои ҳатмӣ бо мақсади ҳимоя кардани манфиати амонатгузорону пасандоздорон ва дар сатҳи муайян нигоҳ доштани ҳаҷми пул дар муомилот ҳамчун воситаи сиёсати пулию қарзӣ ва маҳдуд гардонидани имкониятҳои қарздиҳии ташкилотҳои қарзии исломӣ муқаррар мешавад.

2. Уҳдадориҳои ташкилотҳои қарзии исломӣ барои иҷрои талаботи захираҳои ҳатмӣ, аз рӯзи гирифтани иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон барои анҷом додани амалиёти бонкии исломӣ ба вуҷуд меоянд. Дар сурати боздоштани иҷрои баъзе амалиёти пешбиникардаи иҷозатномаи ташкилоти қарзии исломӣ, уҳдадориҳои мазкур дар давраи ҳисоботӣ қатъ намегарданд.

3.Ташкилотҳои қарзии исломӣ бо роҳи интиқоли маблағ ба суратҳисобҳои дахлдор, ки дар Бонки миллии Тоҷикистон барои ҳамин мақсад кушода шудаанд, захираҳои ҳатмиро ташкил медиҳанд.

4. Ташкилотҳои қарзии исломӣ барои муайян кардани андозаи маблағи захираҳои ҳатмӣ ҳуҷҷатҳои зеринро дар муҳлате, ки барои пешниҳод намудани ҳисобот муқаррар шудааст, ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод менамоянд:

- нусхаи тавозун (имзои роҳбари ташкилоти қарзии исломӣ ва сармуҳосиб бо муҳр) дар давраи ҳисоботӣ (моҳона, даҳрӯза);

- маълумоти даҳрӯза дар бораи бақияи суратҳисобҳо барои ҳисобкунии захираҳои ҳатмӣ мутобиқи Замимаи №1 ба Дастурамали мазкур;

- маълумот дар бораи иҷрои меъёри захираҳои ҳатмӣ мутобиқи Замимаи №2 ба Дастурамали мазкур.

5. Аз рӯи маблағҳои пулӣ, ки барои иҷро намудани талаботи захираҳои ҳатмӣ дар Бонки миллии Тоҷикистон нигоҳ дошта мешаванд, даромад ҳисоб карда намешавад.

БОБИ 2. ТАРТИБИ ТАШКИЛ НАМУДАНИ ЗАХИРАҲОИ ҲАТМӢ

6. Барои муайян кардани маблағи захираҳои ҳатмии ташкилотҳои қарзии исломӣ пойгоҳи пулӣ ҳисоб карда мешавад, ки ба таркиби он бақияҳои суратҳисобҳои тавозунии 200002, 200004, 200006, 200008, 200010, 200012, 200014, 200016, 200018, 200020, 200022, 200024, 200026, 200028, 200040, 200042, 200044, 200046, 200048, 200060, 200062, 200064, 200066, 200068, 200080, 200082, 200084, 200086, 200088, 200200, 200202, 200204, 200206, 200208, 200210, 200212, 200214, 200216, 200218, 200220, 200222, 200224, 200226, 200228 ба ҳар санаи ҳисоботӣ дохил карда мешаванд.

7. Пойгоҳи пулӣ ҳамчун маблағи миёнаи хронологӣ аз рӯи формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

$$P = \frac{\frac{D1}{2} + D2 + D3 + \frac{D4}{2}}{3}$$

ки дар ин ҷо P – андозаи пойгоҳи пулӣ дар давраи ҳисоботӣ; D1, D2, D3 ва D4 – андозаи пойгоҳи пулӣ мувофиқан ба рӯзи яқум,

ёздаҳум, бисту якуми моҳи ҳисоботӣ ва рӯзи якуми баъди ҳисоботдиҳӣ ба шумор меравад.

8.Ташкилоти қарзии исломӣ маблағи захираҳои ҳатмиро бо пули миллий ва асъори хориҷӣ тибқи тартиби дар Дастурамали мазкур муқарраршуда, мувофиқан ба пойгоҳи пулӣ, ташаккул медиҳад.

9.Ташкил намудани захираҳои ҳатмӣ аз ҷониби ташкилотҳои қарзии исломӣ ҳар моҳ, дар рӯзи якуми баъди давраи ҳисоботӣ бо роҳи муқоисаи миқдори маблағҳои воқеан захирашуда ва маблағҳое, ки бояд захира карда шаванд, амалӣ карда мешавад.

10.Бонки миллии Тоҷикистон ҳисоботи ташкилоти қарзии исломиро бо андозаи маблағҳои воқеан захирашуда муқоиса мекунад ва дар сурати мувофиқ будани онҳо, талабот иҷрошуда доништа мешавад.

11.Дар сурати норасоии маблағҳо ташкилоти қарзии исломӣ аз рӯи асъори воқеӣ (захираи зарурӣ) дар давоми ду рӯзи корӣ баъди пешниҳоди ҳисобот маблағҳои иловагии пулиро пурра ба суратҳисобҳои дахлдори дар Бонки миллии Тоҷикистон амалкунанда интиқол медиҳад:

- 20408 -“Захираҳои ҳатмии ташкилотҳои қарзии исломӣ аз рӯи пасандозҳо ва уҳдадориҳои ба онҳо монанд бо пули миллий”;

- 20608 -“Захираҳои ҳатмии ташкилотҳои қарзии исломӣ аз рӯи пасандозҳо ва уҳдадориҳои ба онҳо монанд бо асъори хориҷӣ”;

- 20808 -“Захираҳои ҳатмии ташкилотҳои қарзии исломии хориҷӣ аз рӯи пасандозҳо ва уҳдадориҳои ба онҳо монанд бо пули миллий”;

- 22208 -“Захираҳои ҳатмии ташкилотҳои қарзии исломии хориҷӣ аз рӯи пасандозҳо ва уҳдадориҳои ба онҳо монанд бо асъори хориҷӣ”.

12.Дар ҳолати барзиёдии маблағи захираҳои ҳатмӣ, Бонки миллии Тоҷикистон дар давоми чор рӯзи корӣ маблағи зиёд воридшударо ба суратҳисобҳои муросилотии ташкилоти қарзии исломӣ аз рӯи асъори воқеан захирашуда бармегардонад:

- 20404-“Суратҳисоби муросилотии ташкилотҳои қарзии исломӣ бо пули миллий”;

- 20604-“Суратҳисоби муросилотии ташкилотҳои қарзии исломӣ бо асъори хориҷӣ”;

- 20804-“Суратҳисоби муросилотии ташкилотҳои қарзии исломии хориҷӣ бо пули миллий”;

-22204-“Суратҳисоби муросилотии ташкилотҳои қарзии исломии хориҷӣ бо асъори хориҷӣ”.

13. Барои ташкилотҳои қарзии исломие, ки тавозуни ҳаррӯзаро пешниҳод менамоянд (Замимаи 1 ба Дастурамали мазкур), ба сифати давраи ҳисоботӣ дахрӯза қабул карда мешавад ва пойгоҳи пулӣ аз рӯи формулаи зерин ҳисоб карда мешавад :

$$P = \frac{X1 + X2 + \dots + Xn}{N}$$

ки дар ин ҷо P – андозаи пойгоҳи пулӣ дар давраи ҳисоботӣ;

X1 - рӯзи якум, X2 - рӯзи дуюм ва XN - рӯзи охирини давраи ҳисобот;

N – шумораи рӯзҳо.

БОБИ 3. НАЗОРАТИ ИЧРО НАМУДАНИ ТАЛАБОТИ ЗАХИРАҲОИ ҲАТМӢ

14.Санҷиши ташкили захираҳои ҳатмӣ аз тарафи воҳиди дахлдори сохтори Бонки миллии Тоҷикистон мутобиқи Дастурамали мазкур амалӣ карда мешавад.

15.Дар сурати иҷро нагардидани талабот оид ба саривақт ва пурра интиқол додани захираҳои ҳатмӣ, Бонки миллии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад чораҳои ғаврии ислоҳӣ ва таъсиррасонии дар моддаи 48 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон» пешбинишударо татбиқ намояд.

БОБИ 4. ИЧРОИ ТАЛАБОТҲО АЗ РӮИ ЗАХИРАҲОИ ҲАТМӢ ҲАНГОМИ КАМ ШУДАНИ ПОЙГОҲИ ПУЛӢ Ё ҚАТЪ ГАРДИДАНИ ФАЪОЛИЯТИ ТАШКИЛОТИ ҚАРЗИИ ИСЛОМӢ

16.Дар ҳолати якбора кам шудани ҳаҷми маблағҳои ҷалбшуда ба андозаи зиёдтар аз меъёри захираҳои ҳатмии муқарраркардаи Раёсати Бонки миллии Тоҷикистон, яъне аз маблағи асъори тавозуне, ки дар таърихи ҳисоботӣ таҳия шудааст, ташкилоти қарзии исломӣ ҳуқуқ дорад бо дархост ва маълумот бо нусхаи тавозун дар давраи ҳисоботӣ, барои баргардонидани маблағи зарурӣ дар таърихи 11, 21 ва 30- юми моҳ ба Бонки миллии Тоҷикистон муроҷиат намояд.

17.Дар сурати бозхондани иҷозатномаи ташкилоти қарзии исломӣ барои иҷрои амалиёти бонкии исломӣ маблағи захираҳои ҳатмии дар Бонки миллии Тоҷикистон буда, барои иҷрои уҳдадорихои ҳамин ташкилоти қарзии исломӣ истифода мешаванд.

БОБИ 5. ТАРТИБИ БАҲИСОБГИРИИ МУҲОСИБИИ ЗАХИРАҲОИ ҲАТМӢ

18. Маблағҳои захираҳои ҳатмӣ дар ҳисобҳои тавозунии Бонки миллии Тоҷикистон мутобиқи бандҳои 11 ва 12 Дастурамали мазкур ба ҳисоб гирифта мешаванд.

19.Тартиби баҳисобгирии интиқолҳо ҳангоми ташкил намудани захираҳои ҳатмӣ ба таври зерин анҷом дода мешавад:

Ҳангоми интиқоли захираҳои ҳатмӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон:

- дар ташкилоти қарзии исломӣ, ҳангоми ташкил намудани захираҳои ҳатмӣ бо пули миллий:

№	Номи суратҳисоб	Дебет	Кредит
103005	Захираҳои ҳатмӣ дар БМТ - пули миллий	Х	
103001	Суратҳисоби муросилотӣ дар БМТ – пули миллий		Х

- дар ташкилоти қарзии исломӣ, ҳангоми ташкил намудани захираҳои ҳатмӣ бо асъори хориҷӣ:

№	Номи суратҳисоб	Дебет	Кредит
103007	Захираҳои ҳатмӣ дар БМТ – асъори хориҷӣ	Х	
103003	Суратҳисоби муросилотӣ дар БМТ – асъори хориҷӣ		Х

- дар Бонки миллии Тоҷикистон, ҳангоми ташкил намудани захираҳои ҳатмӣ бо пули миллий:

№	Номи суратҳисоб	Дебет	Кредит
20404	Суратҳисоби муросилотии ташкилотҳои қарзии исломӣ бо пули миллий	Х	
20804	Суратҳисоби муросилотии ташкилотҳои қарзии исломии хориҷӣ бо пули миллий	Х	
20408	Захираҳои ҳатмии ташкилотҳои қарзии исломӣ аз рӯи пасандозҳо ва уҳдадориҳои ба онҳо монанд бо пули миллий		Х
20808	Захираҳои ҳатмии ташкилотҳои қарзии исломии хориҷӣ аз рӯи пасандозҳо ва уҳдадориҳои ба онҳо монанд бо пули миллий		Х

- дар Бонки миллии Тоҷикистон, ҳангоми ташкил намудани захираҳои ҳатмӣ бо асъори хориҷӣ:

№	Номи суратҳисоб	Дебет	Кредит
20604	Суратҳисоби муросилотии ташкилотҳои қарзии исломӣ бо асъори хориҷӣ	Х	
22204	Суратҳисоби муросилотии ташкилотҳои қарзии исломии хориҷӣ бо асъори хориҷӣ	Х	
20608	Захираҳои ҳатмии ташкилотҳои қарзии исломӣ аз рӯи пасандозҳо ва уҳдадориҳои ба онҳо монанд бо асъори хориҷӣ		Х

22208	Захираҳои ҳатмии ташкилотҳои қарзии исломии хориҷӣ аз рӯи пасандозҳо ва уҳдадориҳои ба онҳо монанд бо асъори хориҷӣ		X

Ҳангоми ба ташкилоти қарзии исломӣ баргардонидани бешомади маблағи интиқолгардидаи захираҳои ҳатмӣ:

- дар Бонки миллии Тоҷикистон, ҳангоми баргардонидани захираҳои ҳатмии бо пули миллии ташкилгардида:

№	Номи суратҳисоб	Дебет	Кредит
20408	Захираҳои ҳатмии ташкилотҳои қарзии исломӣ аз рӯи пасандозҳо ва уҳдадориҳои ба онҳо монанд бо пули миллии	X	
20808	Захираҳои ҳатмии ташкилотҳои қарзии исломии хориҷӣ аз рӯи пасандозҳо ва уҳдадориҳои ба онҳо монанд бо пули миллии	X	
20404	Суратҳисоби муросилотии ташкилотҳои қарзии исломӣ бо пули миллии		X
20804	Суратҳисоби муросилотии ташкилотҳои қарзии исломии хориҷӣ бо пули миллии		X

- дар Бонки миллии Тоҷикистон, ҳангоми баргардонидани захираҳои ҳатмии бо асъори хориҷӣ ташкилгардида:

№	Номи суратҳисоб	Дебет	Кредит
20608	Захираҳои ҳатмии ташкилотҳои қарзии исломӣ аз рӯи пасандозҳо ва уҳдадориҳои ба онҳо монанд бо асъори хориҷӣ	X	

22208	Захираҳои ҳатмии ташкилотҳои қарзии исломии хориҷӣ аз рӯи пасандозҳо ва уҳдадорӣҳои ба онҳо монанд бо асъори хориҷӣ	Х	
20604	Суратҳисоби муросилотии ташкилотҳои қарзии исломӣ бо асъори хориҷӣ		Х
22204	Суратҳисоби муросилотии ташкилотҳои қарзии исломии хориҷӣ бо асъори хориҷӣ		Х

-дар ташкилоти қарзии исломӣ, ҳангоми баргардонидани захираҳои ҳатмии бо пули миллий ташкилгардида:

№	Номи суратҳисоб	Дебет	Кредит
103001	Суратҳисоби муросилотӣ дар БМТ – пули миллий	Х	
103005	Захираҳои ҳатмӣ дар БМТ - пули миллий		Х

- дар ташкилоти қарзии исломӣ, ҳангоми баргардонидани захираҳои ҳатмии бо асъори хориҷӣ ташкилгардида:

№	Номи суратҳисоб	Дебет	Кредит
103003	Суратҳисоби муросилотӣ дар БМТ – асъори хориҷӣ	Х	
103007	Захираҳои ҳатмӣ дар БМТ – асъори хориҷӣ		Х

Замимаи №1
ба Дастурамали №__ «Дар бораи захираҳои
хатмии ташкилотҳои қарзии исломӣ аз рӯи
амонат ё пасандозҳои исломӣ ва уҳдадорихои
дигари ба онҳо монанд»
(моҳона)

МАЪЛУМОТИ
дахрӯза дар бораи бақияи суратҳисобҳо барои ҳисобкунии захираҳои
хатмӣ
дар «__»_____ с.20__

№	Рақами суратҳисоби тавозунӣ	Бақияи суратҳисоб дар ҳар дахрӯза			
		01	11	21	01
	1.Суратҳисобҳо бо пули миллӣ				
1	200002				
2	200006				
3	200010				
4	200014				
5	200018				
6	200022				
7	200026				
8	200040				
9	200044				
10	200048				
11	200062				
12	200066				
13	200080				
14	200084				
15	200088				
16	200202				
17	200206				
18	200210				
19	200214				
20	200218				

21	200222				
22	200226				
	Ҷамъ				
	2.Суратҳисобҳо бо асъори хориҷӣ				
1	200004				
2	200008				
3	200012				
4	200016				
5	200020				
7	200024				
8	200028				
9	200042				
10	200046				
11	200060				
12	200064				
13	200068				
14	200082				
15	200086				
16	200200				
17	200204				
18	200208				
19	200212				
20	200216				
21	200220				
22	200224				
23	200228				
	Ҷамъ				
	Бақияи тавозунии миёнаи хронологии ҳар даҳрӯза				

Замимаи №2
ба Дастурамали №__ «Дар бораи захираҳои
ҳатмии ташкилотҳои қарзии исломӣ
аз рӯи пасандозҳо, амонатҳои исломӣ
ва уҳдадорихои дигари ба онҳо монанд»

Ташкилоти қарзии исломии _____
(номи ташкилоти қарзии исломӣ)

МАЪЛУМОТ
дар бораи иҷрои меъёри захираҳои ҳатмӣ
ба ҳолати «_____» _____ с.20__

(моҳона)

№	Ном	Пойгоҳи пулӣ	Меъёри захира	Захираи зарурӣ	Бақияи воқеӣ	Тафовут (-) камомад (+) бешомад
1	2	3	4	5	6	
1	Пасандозҳо, амонатҳои исломӣ ва уҳдадорихои дигари ба онҳо монанд бо пули миллӣ					

2	Пасандозҳо, амонатҳои исломӣ ва уҳдадорҳои дигари ба онҳо монанд бо асъори хориҷӣ					
	Ҷамъ:					

(ному насаби роҳбари ташкилоти қарзии исломӣ)

(имзо)

(ному насаби сармуҳосиби ташкилоти қарзии исломӣ)

(имзо)